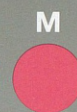

Grey Scale #13

A

1

2

3

4

5

6

M

8

9

10

11

12

13

14

15

B

17

18

19

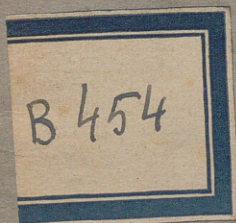
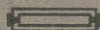
430

KONWENCJA POLSKO-NIEMIECKA

W SPRAWIE UREGUŁOWANIA
STOSUNKÓW GRANICZNYCH

PODPISANA W POZNANIU, DNIA 27 STYCZNIA 1926 ROKU.

(Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 470,
z 18.VI 1927 r.).

NAKŁADEM MINISTERSTWA SKARBU.

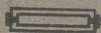
430

KONWENCJA
POLSKO-NIEMIECKA

W SPRAWIE UREGULOWANIA
STOSUNKÓW GRANICZNYCH

PODPISANA W POZNANIU, DNIA 27 STYCZNIA 1926 ROKU.

(Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 470,
z 18.VI 1927 r.).

B 454

NAKŁADEM MINISTERSTWA SKARBU.

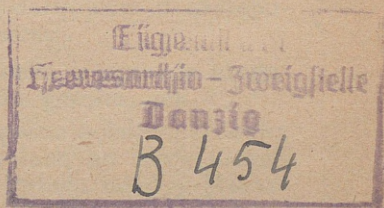
KONWENCJA POLSKO-NIEMIECKA

W SPRAWIE UREGUŁOWANIA
STOSUNKÓW GRANICZNYCH

PODPISANA W POZNANIU, DNIA 27 STYCZNIA 1926 ROKU.

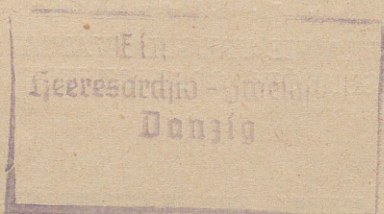
(Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 470,
z 18.VI 1927 r.).

816

NAKŁADEM MINISTERSTWA SKARBU.

580

9726 | 1

K O N W E N C J A

polsko-niemiecka w sprawie uregulowania stosunków granicznych, podpisana w Poznaniu dnia 27 stycznia 1926 r.

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 16 lutego 1927 r. — D. U. R. P. Nr. 22, poz. 167).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

MY, IGNACY MOŚCICKI,

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego siódmego stycznia tysiąc dziewięćset dwudziestego szóstego roku podpisana została w Poznaniu pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej Konwencja w sprawie uregulowania stosunków granicznych wraz z Protokółem Końcowym i Protokółem Dodatkowym o następującem brzmieniu dosłownem:

Konwencja polsko-niemiecka w sprawie uregulowania stosunków granicznych.

Po ukończeniu prac przez polsko-niemiecką Komisję Graniczną, powołaną na mocy ustępu 4 artykułu 87 Traktatu Pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r.

P O L S K A

z jednej strony

a

N I E M C Y

z drugiej,

pragnąc uregulować stosunki graniczne związane z rozgraniczeniem, postanowiły zawrzeć Konwencję, stosując się do postanowień artykułu V, VI Protokołu Końcowego Komisji Granicznej z dnia 18 października 1924 r. Wobec tego obustronni Pełnomocnicy, a mianowicie:

ze strony Polski

p. Maciej K o c z o r o w s k i

ze strony Niemiec

p. Poseł Dr. Paweł E c k a r d t

po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy, uzgodnili następujące postanowienia:

R o z d z i a ł I.

Ustalenie i stwierdzenie granicy państwowej.

Artykuł 1.

1. Granica Państwowa pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką została na miejscu ustalona, oznaczona i wymierzona przez Komisję Graniczną, zwołaną na mocy ustępu 4 artykułu 87 Traktatu Pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonymi i Stowarzyszonymi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. Granica ta w myśl postanowień punktu I Protokołu Dodatkowego a) do Protokołu Końcowego Komisji Granicznej z dnia 18

października 1924 r. stanowi rozgraniczenie suwerenności państwowej pomiędzy obu Państwami kontraktującymi.

2. Dokumenty, wskazujące linię graniczną, są wyszczególnione w Protokóle Końcowym, wymienionym w ustępie 1 niniejszego artykułu.

3. Wymienione w ustępie 2 dokumenty wskazują również linię graniczną na mostach i szluzach granicznych.

4. Linja graniczna ustalona i wykazana w dokumentach oznacza również rozgraniczenie suwerenności państwowej pod ziemią i w powietrzu.

5. Protokół Końcowy, wymieniony w ustępie 1, wraz z Protokółami Dodatkowymi a) i b) jest dołączony do niniejszej Konwencji.

R o z d z i a ł II.

Oznaczenie, zabezpieczenie i utrzymanie granicy.

Artykuł 2.

1. Granica oznaczona jest na miejscu wspólnymi znakami granicznymi, o ile nie stanowi jej linja środkowa dróg, lub o ile nie jest ona oznaczona rowami, wodami bieżącymi i innymi wodami.

2. Tam, gdzie granica państwowa oznaczona jest wspólnymi znakami granicznymi (kamieniami, słupami, kopcami i t. d.), biegnie ona w prostej linii od środka jednego znaku granicznego, do środka następnego znaku granicznego. Kamienie graniczne i słupy graniczne, zaopatrzone w numery bieżące i początkowe litery nazw obu Państw, służą do oznaczenia granicy suwerenności państwowej obu Państw.

3. Przy drogach i biegach wodnych, wyszczególnionych w ustępie 1, zabezpieczono granicę państwową znakami, ustawionymi naprzemiennie na terytorjum jednej lub drugiej Strony. Kamienie graniczne lub słupy graniczne oznaczone są początkową literą tego z obu Państw, zawierających Konwencję, na którego terytorjum są ustawione.

Artykuł 3.

1. Drogi, o których mowa w ustępie 1 artykułu 2, uważa się w niniejszej Konwencji jako drogi graniczne w myśl postanowień III Protokołu Dodatkowego a) do Protokołu Końcowego z dnia 18 października 1924 r. Linja środkowa dróg granicznych stanowi granicę suwerenności państwowej obu Państw kontraktujących.

2. Rowy, o których mowa w ustępie 1 artykułu 2, służą tylko do oznaczenia granicy, nie zaś do odpływu wód. Określone są one w niniejszej Konwencji jako rowy graniczne. Rowy, służące równocześnie do odpływu wód, uważane są za wody bieżące w myśl następujących postanowień.

3. Wody bieżące, o których mowa w ustępie 1 artykułu 2, określa się w niniejszej Konwencji jako graniczne wody bieżące. Na granicznych żeglownych wodach bieżących granicę suwerenności państwowej tworzy środek ich głównego koryta żeglownego. Na pozostałych bieżących wodach granicznych tworzy granicę suwerenności państwowej linja środkowa biegu wody przy zwykłym jej poziomie, stosownie do postanowień punktu II wyżej wymienionego Protokołu Dodatkowego a). Za zwykły poziom wody uważa się taki poziom, który w ostatnich

dziesięciu latach bywał równą ilość dni przekraczany, jak i nieosiągany.

4. Inne wody, o których mowa w ustępie 1 artykułu 2, oznacza się w tej Konwencji jako wody graniczne. Bieg linii suwerenności państwowej na tych wodach został uwidoczniiony w dokumentach, wymienionych w artykule 1.

Artykuł 4.

W myśl postanowienia części II ustępu 2 tokółu Dodatkowego a) do Protokołu Końcowego z 18 października 1924 r., linja graniczna przystosowuje się do stopniowych i naturalnych zmian bieżących wód granicznych, w razie nagłej i znacznej zmiany biegu wody, granicę suwerenności państwowej aż do zawarcia ostatecznego porozumienia Państw kontraktujących stanowi ta linja, która była linią środkową przed zmianą. Porozumienie takie zastrzega się również na wypadek zmian przebiegu linii granicznej, spowodowanych siłą wyższą albo przez roboty górnicze.

Artykuł 5.

Zabezpieczenie i utrzymanie granicy powierza się ze strony polskiej starostom, ze strony niemieckiej pruskim landratom w obrębie ich okręgów. Władze te będą się ze sobą bezpośrednio porozumiewały celem wykonania powierzonych im zadań.

Artykuł 6.

1. O ile wyszczególnione w artykule 5 zadania nie mogą być załatwione drogą wzajemnego porozumienia się właściwych władz, rozstrzygać mają Komisje Mieszane. Składają się one z

trzech polskich i trzech niemieckich członków. Członkowie Komisji oraz równa liczba ich zastępców będą mianowani przez władze centralne obu Państw kontraktujących lub przez organa przez nie do tego powołane. Obie strony Komisji mają prawo powoływać rzeczoznawców z głosem doradczym.

2. Biorąc pod uwagę odcinki I — V i A — O, ustalone w dokumentach Komisji Granicznej, tworzy się dla prac Komisji Mieszanych pięć odcinków, a mianowicie:

1. odcinek, odpowiadający odcinkowi granicznemu V;

2. odcinek, odpowiadający odcinkom granicznym I, II, III, IV;

3. odcinek, odpowiadający odcinkom granicznym A, B, C, D;

4. odcinek, odpowiadający odcinkom granicznym E, F, G, H, J, K;

5. odcinek, odpowiadający odcinkom granicznym L, M, N, O.

Dla każdego odcinka tworzy się osobną Komisję.

3. Komisję ustalają same swój regulamin, przewodnictwo w każdej Komisji obejmuje z roku na rok naprzemian delegat polski i niemiecki. W pierwszym roku rozstrzyga o przewodnictwie los.

4. Komisję zwołuje w miarę potrzeby przewodniczący, wyznaczając jednocześnie termin i miejsce zebrania. Każda Komisja winna zbierać się naprzemian raz na terytorjum jednego, raz na drugiego Państwa. Z obrad Komisji spisuje się w obu językach protokoły, z których obydwa Rządy otrzymują po jednym egzemplarzu.

5. O ile w niniejszej Konwencji nie postanowiono inaczej, uchwały Komisji zapadają większością dwu trzecich głosów. Do powzięcia uchwał konieczna jest obecność wszystkich członków lub ich zastępców. Sprawa, co do której Komisja powzięła uchwałę, może być przedmiotem nowej uchwały tej samej Komisji tylko wtenczas, gdy wszyscy jej członkowie lub ich zastępcy zgodzą się na ponowne obrady.

6. Sprawy, co do których Komisja Mieszana nie dojdzie do porozumienia, mogą być skierowane na drogę dyplomatyczną.

Artykuł 7.

1. Państwa kontraktujące zobowiązują się utrzymywać granicę na całej jej długości w stanie widocznym.

2. W odległości mniejszej niż pięć metrów po obu stronach linii granicznej, wolno wznosić nowe budowle jedynie za zgodą Komisji Mieszanej, przewidzianej w artykule 6. Zgody tej nie wymaga się jednak przy wznoszeniu budowli, przeznaczonych dla urzędników lub funkcjonariuszy, którym zlecono dozór lub utrzymanie granicy, tudzież przy stawianiu lekkich ogrodzeń. Takie budynki i ogrodzenia wolno stawiać już w odległości jednego metra od linii granicznej. Przy granicznych wodach biejących należy tę odległość liczyć od najbliższego brzegu.

3. Tam, gdzie granica biegnie lasami lub zaroślami, należy po obu stronach linii granicznej stale oczyszczać z drzew i zarośli pas ziemi szerokości jednego metra z każdej strony.

Artykuł 8.

Państwa kontraktujące zobowiązują się chronić znaki graniczne i inne urządzenia graniczne przed usunięciem lub uszkodzeniem z niedopatrzenia lub z rozmysłu. Ochronie ich podlegają również skarpy i koryta granicznych wód bieżących oraz innych wód granicznych.

Artykuł 9.

Urzędnicy państwowi, pełniący służbę w pobliżu granicy, powinni baczyć na utrzymanie linii granicznej oraz donosić władzom, wymienionym w artykule 5, o uszkodzeniach granicy i brakach w jej oznaczeniu.

Artykuł 10.

1. Osoby urzędowe, którym zlecono utrzymanie granicy, oraz towarzyszący im robotnicy mają prawo swobodnego poruszania się na granicy i przekraczania jej, o ile wykonywanie ich czynności tego wymaga, przyczem wolno im zabierać ze sobą, bez obowiązku zgłaszania się w urzędzie celnym, potrzebne do wykonania czynności narzędzia oraz instrumenty z obowiązkiem zabrania ich zpowrotem, jak również potrzebną dzienną rację żywnościową. Wyżej wymienieni urzędnicy winni być zaopatrzeni w legitymacje, wystawione w obu językach, stwierdzające urzędowe stanowisko okaziciela oraz rodzaj zleconej mu czynności służbowej. Powyższe legitymacje, wystawione przez władze wymienione w artykule 5, winny być okazane na żądanie organów dozoru granicznego. W razie zatrudnienia robotników wystarcza, jeżeli w legitymacji kierownika prac podana jest liczba to-

warzyszących mu robotników. Robotnicy winni nosić na lewym rękawie białe opaski, zaopatrzone w bieżące numery. Postanowienia powyższe dotyczą również osób, którym zlecono wykonanie urzędowych pomiarów na granicy.

2. Jeżeli jedna ze Stron ma wykonywać prace konserwacyjne lub pomiarowe, przy których, w myśl postanowień niniejszej Konwencji, koniecznem jest przekraczanie granicy przez urzędników lub robotników, władze wymienione w artykule 5 winny się nawzajem o tem zawiadamiać, o ile możności na sześć dni przed rozpoczęciem robót.

3. Poza osobami, wymienionemi w ustępie 1, oraz członkami Komisji, przewidzianej w artykule 6, lub ich zastępcami, jako też poza powołanymi przez tę Komisję rzeczoznawcami, wzbroniony jest dostęp do kopców, rowów i miedz granicznych.

Artykuł 11.

1. Każde z Państw kontraktujących utrzymuje znaki graniczne, znajdujące się w całości na jego terytorjum.

2. Utrzymanie wspólnych znaków granicznych oraz odcinków granicy, leżących pomiędzy temi znakami zostaje uregulowane z zastrzeżeniem postanowień artykułów 15, 16 w sposób następujący:

Polska utrzymuje znaki graniczne, oznaczone numerami parzystymi i przyległe do nich odcinki linii granicznej w kierunku znaku, zaopatrzonego w numer wyższy, Niemcy zaś utrzymują znaki graniczne o numerach nieparzystych i przyległe do nich odcinki linii granicznej aż do sąsiedniego znaku o numerze wyższym.

Artykuł 12.

1. Brakujące lub też z właściwego miejsca przesunięte znaki graniczne winny być przywrócone drogą porozumienia pomiędzy władzami, wymienionymi w artykule 5, pod kierunkiem obustronnych urzędników mierniczych zgodnie z dokumentami granicznymi. Właściwe oznaczenie przywróconego punktu granicznego musi być wykazane w specjalnym szkicu polowym.

2. Jeżeli z przyczyn szczególnych nie można znaku granicznego pozostawić na dotychczasowym miejscu lub jeżeli w razie usunięcia znak taki nie może być przywrócony, obustronni urzędnicy mierniczy winni wybrać stosowne nowe miejsce znaku z uwzględnieniem miejscowych warunków. Pomiar nowego punktu następuje w ramach sieci poligonalnej i pomiarowej, która służyła do ustalenia granicy.

3. O ile zajdzie potrzeba uzupełnienia oznaczenia granicy przez ustawienie nowych znaków granicznych, winno to nastąpić w porozumieniu władz, wymienionych w artykule 5, i za zgodą Komisyj, przewidzianych w artykule 6.

4. Umieszczenie lub zmiana znaków, służących do rozgraniczenia własności, dozwolone jest na linii granicznej tylko za zezwoleniem władz, wymienionych w artykule 5.

Artykuł 13.

Co dziesięć lat, po raz pierwszy w roku 1935, w czasie od początku maja do końca września, po uprzednim wzajemnem porozumieniu się władz, wymienionych w artykule 5, odbywa się w każdym obwodzie administracyjnym wspólny obchód granicy przez obustronnych państwo-

wych urzędników mierniczych z współudziałem Komisji, przewidzianych w artykule 6. Podczas obchodu granicy należy zarządzić albo natychmiast wykonać potrzebne roboty techniczne celem usunięcia spostrzeżonych drobnych uszkodzeń granicznych (np. umocnienie obluźnionych znaków granicznych, wstawienie nowych znaków granicznych, wykonanie przesieków na linii granicznej).

Artykuł 14.

Ze wszystkich wykonanych prac pomiarowych na granicy państwowej, jako też z uskuteczionych obchodów granicznych, winno spisywać się protokoły w dwóch egzemplarzach w obu językach. Po jednym egzemplarzu protokołu przedkłada się obustronnym właściwym władzom centralnym za pośrednictwem władz, wymienionych w artykule 5, z dołączeniem sporządzonych szkiców polowych (szkiców odręcznych).

Artykuł 15.

Roboty przy utrzymaniu rowów granicznych oraz łączących się z nimi rowów odpływowych uskutecznia się równocześnie po obu stronach granicy. Zakres robót, które mają być corocznie wykonane, ustanawiają obustronne władze, wymienione w artykule 5. Odbiór powyższych robót winien być dokonany corocznie i natychmiast po ich ukończeniu przez rzeczoznawców, mianowanych przez władze wymienione w artykule 5.

Artykuł 16.

Graniczne wody bieżące należy corocznie oczyszczać. Czyszczenie ma być zasadniczo w

ten sposób wykonane, że każde z Państw kontraktujących bierze na siebie wykonanie tych robót, które są niezbędne dla odcinka wody bieżącej, znajdującej się na jego terytorjum. W razie, gdyby ze względu na warunki było to wskazane, Komisje przewidziane w artykule 6 mogą postanowić, aby czyszczenie wykonane zostało w całości przez jedno lub drugie z Państw kontraktujących.

Artykuł 17.

1. Przy czyszczeniu rowów granicznych i bieżących wód granicznych należy wydobytą ziemię wyrzucać co najmniej pół metra od górnej krawędzi brzegu i rozrzucać, albo w razie potrzeby usuwać.

2. Skarpy rowów, wód bieżących, jako też brzegi innych wód, położonych wzdłuż granicy w całości na obszarze jednego z Państw kontraktujących winny być całkowicie utrzymywane przez to Państwo i to w taki sposób, aby sąsiadujące tereny lub też przyległe groble nie były zagrożone.

3. Państwa kontraktujące będą się starały o to, by znajdujące się na ich terytorjum rowy i wody bieżące, do których następuje spływ wód z rowów granicznych i granicznych wód bieżących, były czyszczone i to w taki sposób, aby odwodnienie rowów granicznych i granicznych wód bieżących było zapewnione.

Artykuł 18.

Koszta utrzymania znaków granicznych, tudzież czyszczenia i utrzymywania rowów granicznych, bieżących wód granicznych i innych

granice oznaczających przedmiotów ponosi Strona, której przypada wykonanie robót.

R o z d z i a ł III.

Przejścia przez granicę.

Artykuł 19.

1. Dla ogólnego ruchu winny być otwarte te przejścia przez granicę, co do których dalszego utrzymania lub otwierania nastąpiło lub nastąpi obustronne porozumienie.

2. Przejścia, o których mowa w ustępie 1, mogą być zniesione za obopólnem porozumieniem się właściwych władz obu Państw kontraktujących, o ile w drodze porozumienia inaczej nie postanowiono.

3. Czasowe zamknięcie przejść granicznych wolno jednostronnie zarządzić tylko w razie konieczności ze względów sanitarno - policyjnych lub innych. O ile nie postanowiono inaczej, władza jednego Państwa winna zawiadomić o zamknięciu ruchu właściwą władzę drugiego Państwa co najmniej na dwadzieścia cztery godziny naprzód, a z chwilą ustania przeszkody natychmiast ruch otworzyć.

4. Postanowienia powyższe nie odnoszą się do przejść kolejowych.

Artykuł 20.

W punktach, w których granica przecina drogi publiczne, należy umieścić z każdej strony specjalne znaki państwowe. O ile w miejscach tych znajdują się zapory, winny być one z nastaniem ciemności oświetlane. Pozatem przy

ustawianiu i utrzymywaniu zapór granicznych należy baczyć na to, aby ruch publiczny jak najmniej był skrzepowany i był zapewniony dostęp do własności, położonych po drugiej stronie granicy. Zapory graniczne należy ustawiać w odległości co najmniej jednego metra od linii granicznej.

Artykuł 21.

Należy znieść te przejścia przez granicę, których używalność nie jest zagwarantowana umową lub innym obowiązującym obie Strony postanowieniem.

Artykuł 22.

Z zastrzeżeniem zachowania przepisów celnych i policyjnych mieszkańcom obu Państw kontraktujących wolno korzystać z publicznych mostów, kładek i promów na stojących i bieżących wodach granicznych oraz brodów, przez nie wiodących, w takim zakresie, w jakim używalność ich była dozwolona w chwili podpisania niniejszej Konwencji.

Artykuł 23.

Z zastrzeżeniem innego uregulowania przez Komisję, przewidziane w artykule 6, można pobierać myto mostowe wyłącznie według jednolitej taryfy na rzecz tej Strony, która jest obowiązana most utrzymywać. O ile do utrzymania mostu obowiązane są obie Strony, pobierać się będzie myto mostowe według taryfy, która będzie ustalona na podstawie obopólnego porozumienia, a wpływy z myt będą dzielone w stosunku do obowiązku utrzymania.

Artykuł 24.

1. Mosty, kładki i promy, wymienione w artykule 22, będą utrzymywane na podstawie odpowiednich ustaw i przepisów. Roboty przy utrzymywaniu będą wykonane przez władze, wymienione w artykule 5, we wzajemnem porozumieniu.

2. Komisje, przewidziane w artykule 6, mogą na mocy jednomyślnej uchwały uregulować w inny sposób obowiązki utrzymania mostów, kładek i promów i koszty odpowiednio rozłożyć.

Artykuł 25.

Urządzanie nowych mostów i promów, tudzież każda znaczniejsza zmiana w istniejących mostach i promach może nastąpić tylko za jednomyślną zgodą Komisji, przewidzianych w artykule 6.

Artykuł 26.

Postanowienia artykułów 22 — do 25 nie dotyczą mostów kolejowych.

R o z d z i a ł IV.

Używalność bieżących i stojących wód granicznych jako też doprowadzenie wody i siły elektrycznej.

Artykuł 27.

Oba Państwa kontraktujące będą uważały granicę państwową na bieżących i stojących wodach granicznych jako granicę nadzoru policyjnego i granicę celną.

Artykuł 28.

1. Użytkowanie bieżących i stojących wód granicznych przez osoby do tego uprawnione na podstawie odpowiednich ustaw i przepisów sięga, o ile poniżej nie postanowiono inaczej, aż do granicy państwowej.

2. Żeglugę w granicznych wodach bieżących reguluje się według umów, przewidzianych dla takowej. W granicznych niezeglownych wodach bieżących mieszkańcy obu Państw kontraktujących bez różnicy uprawnieni są, z uwzględnieniem uszczuplających przepisów obustronnych prawodawstw, do pływania łódkami i flisactwa na całej szerokości granicznej wody bieżącej.

3. Jeżeli mieszkańcom jednego z Państw kontraktujących przysługuje po drugiej stronie granicy rzeczowe lub osobowe prawo użytkowania na bieżących i stojących wodach granicznych, włączając w to stare koryta i części odcięte przy niskim stanie wody, wolno im zgodnie z postanowieniami odpowiednich ustaw i przepisów z prawa tego korzystać i, o ile posiadają przepustki, wymagane do przekraczania granicy, przedsięwziąć tamże roboty niezbędne do wykonywania ich uprawnień.

Artykuł 29.

Na umacnianie brzegów, na roboty przy wodach bieżących i zmiany tych wód, jako też na przyłączenie rowów odwadniających i nawadniających wymagane jest przy stojących i bieżących wodach granicznych zezwolenie właściwej władzy tego Państwa, na którego terytorjum prace mają być wykonane. Władza ta zawiadomi przed udzieleniem zezwolenia odpowiednią władzę drugiej Strony. Wznoszenie nowych

urządzeń, których działanie mogłoby się rozciągnąć na obszar drugiego Państwa, w szczególności przy budowie jazów, młynów wodnych lub jakichkolwiek innych urządzeń, przez które kierunek granicznej wody bieżącej mógłby być zmieniony lub któreby mogły wpłynąć na poziom jednej z bieżących lub stojących wód granicznych, lub któreby mogły utrudniać odpływ wielkich wód, dozwolone jest jedynie za poprzednią zgodą Mieszanych Komisyj, przewidzianych w artykule 6.

Artykuł 30.

Z zastrzeżeniem wzajemności każde z Państw kontraktujących wydawać będzie zarządzenia, przewidziane w ustawach w celu zachowania w czystości wody w stojących i bieżących wodach granicznych oraz zapobieżenia niebezpieczeństwu powodzi w ich obrębie. O ile pod tym względem okaże się konieczne obopólne działanie, zastrzega się porozumienie obu Państw kontraktujących.

Artykuł 31.

Odpływ wody nie może być tamowany przez urządzenia do użytkowania, umieszczone przy bieżących wodach granicznych lub na nich. Wodopoje dla bydła i gęsi należy urządzić przy gruntach przybrzeżnych w ten sposób, aby nie tamowały odpływu wody. Skarpy oraz brzegi tych bieżących wód granicznych, które podlegają przepisom o ochronie przed powodzią, muszą być wolne od drzew i krewów.

Artykuł 32.

Oba Państwa kontraktujące, każde na swoim terytorjum, będą się starały, aby na bieżą-

cych wodach granicznych nie hamować ani funkcjonowania wspólnych urządzeń nawadniających i odwadniających, ani odpływu wody, ani doprowadzania ani odprowadzania jej dla młynów i aby odnośne urządzenia były utrzymywane w należytym porządku. Nie wolno na terytorjum drugiej Strony utrudniać czynności osobom, którym poruczono obsługę i nadzór nad wspólnymi urządzeniami nawadniającymi i odwadniającymi, o ile mają przy sobie przepustki, wymagane dla przekraczania granicy.

Artykuł 33.

Doniesienia o wezbraniu wód i stanie lodów winny być na podstawie bliższego porozumienia obustronnych właściwych władz regularnie i natychmiast wymieniane.

Artykuł 34.

Postanowienia artykułów 30 — 33 stosują się odpowiednio do wód bieżących, położonych w obrębie obszaru granicznego, które nie należą do granicznych wód bieżących, jednakże wpadają do bieżących wód granicznych lub wogóle płyną z obszaru jednej Strony na obszar drugiej. Właściwe władze jednej Strony nie potrzebują zawiadamiać odpowiednich władz drugiej Strony o umacnianiu brzegów, robotach i zmianach na wodach bieżących oraz o przyłączaniu rowów odwadniających i nawadniających, jeżeli roboty te nie powodują zmian w odpływie lub stanie wody na terytorjum drugiej Strony. Jako obszar graniczny jest uważany pas w obrębie czterech kilometrów od granicy.

Artykuł 35.

1. Istniejące nadziemne i podziemne przewody wody użytkowej oraz energii elektrycznej, jako też ścieków fabrycznych, biegnące z obszaru jednej Strony do obszaru drugiej Strony, mogą być używane nadal jak dotychczas bez pobierania od nich ceł i innych opłat. Narzędzia monterskie potrzebne do utrzymania wspomnianych urządzeń, mogą być wprowadzone bez cła i opłat pod warunkiem ich wywiezienia zagranicę. Tak samo mogą być wprowadzone w potrzebnych ilościach bez cła i innych opłat materiały, które będą zużyte do usunięcia uszkodzeń przy niespodziewanych przerwach w działaniu lub uszkodzeniach urządzeń.

2. Postanowienia Tytułów V—VI piątej części Konwencji Górnośląskiej z dnia 15 maja 1922 r. nie ulegają zmianie.

R o z d z i a ł V.

Rybołówstwo na wodach granicznych.

Artykuł 36.

W sprawie uregulowania rybołówstwa na granicznych wodach biejących i wodach granicznych zastrzega się osobne porozumienie.

R o z d z i a ł VI.

Uwolnienie od opłat przy sprzedaży własności ziemskiej, przeciętej granicą.

Artykuł 37.

1. W razie sprzedaży przed 1 stycznia 1923 roku części gruntów, leżących po drugiej stronie

granicy, a stanowiących aż do dnia 18 czerwca 1920 r. jednostkę gospodarczą z gruntami leżącymi z tej strony granicy, nie będzie się pobierało od właścicieli sprzedających części gruntów odciętych granicą od głównej posiadłości podatków obrotowych, kosztów sądowych i opłat, które należałoby pobrać od wyżej oznaczonych części gruntów na mocy aktu sprzedaży oraz rzeczowego przeniesienia własności i wniesienia ich do akt i księgi katastralnej.

2. Jako sprzedaż w rozumieniu ustępu 1 należy również uważać zamianę gruntu z zastrzeżeniem, że uwolnienie od opłat z tytułu zamiany własności nastąpi tylko wtenczas, jeżeli zachodzą także dane, przewidziane w ustępie 1.

3. W razie wątpliwości co do istnienia danych, przewidzianych dla uwolnienia od opłat, rozstrzyga ostatecznie w Polsce — Minister Skarbu, w Niemczech — Minister Skarbu Rzeszy.

R o z d z i a ł VII.

Postanowienia ogólne i końcowe.

Artykuł 38.

O ile na mocy niniejszej Konwencji należy zwrócić kosztu jednej ze Stron kontraktujących, nastąpi zapłata w walucie Państwa, otrzymującego tę zapłatę.

Artykuł 39.

Postanowienia Komisji Granicznej, ujęte w osobnym spisie i pozostające w związku z niniejszą Konwencją, uważają obie Strony za wiążące. Komisje, przewidziane w artykule 6, zaj-

ma się ich wykonaniem, o ile wykonanie ich uznają za aktualne i potrzebne.

Artykuł 40.

Postanowienia niniejszej Konwencji nie będą stosowane, o ile poszczególne sprawy zostały albo zostaną uregulowane przez osobne umowy między obu Państwami kontraktującymi. Według powyższego w rachubę wchodzące, dotychczas zawarte umowy, oraz inne postanowienia, wymienione są w załączonym zestawieniu. (Załącznik 4).

Artykuł 41.

Niniejsza Konwencja będzie ratyfikowana, a dokumenty ratyfikacyjne będą jak najprędzej wymienione w Warszawie. Konwencja niniejsza staje się prawomocna po upływie czterech tygodni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i obowiązuje tak długo, aż nie zostanie za obopólną zgodą zmieniona albo zniesiona.

Na dowód czego Pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję i opatrzyli ją swemi pieczęciami.

Sporządzono w Poznaniu dnia 27 stycznia 1926 r. w dwu egzemplarzach oryginalnych, w językach polskim i niemieckim, przyczem oba teksty mają równą moc obowiązującą.

(—) *Maciej Koczorowski.*

(L. S.)

(—) *Paul Eckardt.*

(L. S.)

ZESTAWIENIE

polsko-niemieckich układów i innych postanowień, przewidzianych w artykule 40 Konwencji w sprawie uregulowania stosunków granicznych.

1. Porozumienie z dnia 18 lipca 1923 w sprawie utrzymania mostu przez rzekę Skotawę.
2. Układ z dnia 27 stycznia 1923 w sprawie wspólnej administracji wałów ochronnych w dolinie kwidzyńskiej.
3. Postanowienie Konferencji Ambasadorów z grudnia 1924 o dostępie do Wisły i o używaniu Wisły przez ludność Prus Wschodnich.
4. Umowa z dnia 6 czerwca 1921, dotycząca używania dworca w Gardei oraz dostępu do tegoż z terytorjum niemieckiego.
5. Protokół z dnia 12 lutego 1923, dotyczący utrzymania drogi granicznej Nadole-granica-Czermanowo-Kartoszyn.
6. Tymczasowe porozumienie województwa w Poznaniu i rejencji w Pile z dnia 27 września 1921 w sprawie utrzymania odcinków granicy Noteci i Głdy, stanowiących granicę, jak również o żegludze na tych odcinkach.
7. Protokół z dnia 1 czerwca 1921 w sprawie używania drogi polnej koło Saborwitz.
8. Artykuł 11 Układu z dnia 15 czerwca 1923, w sprawie górniczej i hutniczej własności fiskalnej w części Górnego Śląska, przypadającej do Polski, dotyczący prawa zamieszkania urzędników szybu Delbrücka.

PROTOKÓŁ KOŃCOWY

do Konwencji polsko - niemieckiej w sprawie uregulowania stosunków granicznych z dnia 27 stycznia 1926 r.

Przy rokowaniach dotyczących podpisanej dnia dzisiejszego Konwencji polsko-niemieckiej w sprawie uregulowania stosunków granicznych obustronni Pełnomocnicy uzgodnili również następujące punkty, które mają tworzyć część Konwencji i mają być równocześnie z nią ratyfikowane.

I. Do artykułów 3, 15, 18.

Oba Państwa kontraktujące dążyć będą do tego, aby wymienione w ustępie 1 artykułu 3 drogi graniczne według możliwości usunąć i w razie potrzeby zastąpić je innymi drogami. Na czas istnienia dróg granicznych ustanawia się dla ich użytkowania co następuje:

1. Postanowienia artykułów 15, 18 stosują się odpowiednio do dróg granicznych.

2. Prawo władzy policyjnej na drogach granicznych przysługuje obu Państwom kontraktującym aż do środka drogi. Mieszkańcy obu Stron mogą używać dróg granicznych na całej ich szerokości nawet bez posiadania tych przepustek, które zwykle wymagane są dla przekraczania granicy. Mieszkańcy ci mogą na drogach granicznych nosić przy sobie z uwolnieniem od cła i innych podobnych opłat przedmioty, podlegające opłacie celnej, lub dla której istnieją zakazy przywozu, wwozu i przewozu, o ile są w posiadaniu piśmiennego zezwolenia obustronnych urzędów celnych. Zwartym oddziałom wojsko-

wym oraz pojedynczym uzbrojonym członkom siły zbrojnej jednego z Państw kontraktujących nie wolno używać dróg granicznych.

II. Do artykułu 19

Istniejące przejścia przez granicę mogą tymczasowo nadal być używane aż do chwili dojścia do skutku porozumienia, przewidzianego w ustępie 1 artykułu 19. W razie gdyby jedna ze Stron kontraktujących uznała za potrzebne zamknięcie jednego z tych przejść, winna Strona ta zawiadomić o tem Stronę drugą przynajmniej na trzy miesiące naprzód.

Postanowienia artykułu 19 ustępu 3, dotyczącego czasowego zamknięcia przejść granicznych stosują się odpowiednio do istniejących przejść granicznych.

III. Do artykułu 25.

Przewidzianego w artykule 25 zezwolenia nie wymaga się od właścicieli gruntów przeciętych graniczną wodą bieżącą na urządzenie kładek i drewnianych przejazdów w miejscach, które właścicielom tym dla zagospodarowania ich gruntów zostały zagwarantowane osobną umową.

IV. Do artykułu 28 ustęp 2.

Postanowienia, wymienione w niniejszym Protokóle Końcowym pod I 2, ostatnie zdanie, stosują się odpowiednio do granicznych wód bieżących.

V. D o a r t y k u ł ó w 16, 28, 29.

W sprawie odcinków granicznych Odry i Warty zastrzega się osobne porozumienie.

VI. D o a r t y k u ł u 40 (załącznik 4
Konwencji).

Wymienione w artykule 40 (załącznik 4 Konwencji) porozumienie, dotyczące używania drogi polnej około Saborwitz, winno również pozostać w użyciu po wejściu w życie niniejszej Konwencji.

Poznań, dnia 27 stycznia 1926 r.

(—) **Maciej Koczorowski**

(—) **Paul Eckardt**

9726/7